

Helsefaglig yrkesetikk

Trond Markestad:

Helsefaglig yrkesetikk i daglig klinisk praksis.

Bergen: Fagbokforlaget 2019.

135 sider, pris 279 kr.

Michael 2020; 17: 586–7.

Trond Markestad (f. 1945) har lang erfaring som barnelege på Haukeland Universitetssykehus i Bergen, fra Gjøvik og fra utlandet, men også fra en lang rekke andre roller i helsevesenet. Markestad har blant annet sittet 16 år i Rådet for legeetikk i Den norske legeforening, derav åtte år som leder, og han har lang undervisningserfaring fra kurs i emnet.

Boken bærer preg av dette. Den er solid og gjennomarbeidet og gir en systematisk bakgrunn og et rammeverk som man kan bruke i forskjellige kliniske situasjoner der etisk refleksjon bør eller skal komme inn.

Emnene spenner over alt fra fostermedisin til drøftelse av etiske spørsmål i høy alder ved livets slutt.

Boken er tverrfaglig i sin tilnærming og kan antagelig brukes med like stor nytte av sykepleiere og andre helsearbeidere som av leger og medisinerstudenter. Den synes velegnet for gruppeundervisning på flere nivåer. Den er kortfattet; 135 sider med referanser og register er ikke mye.

Den er på den ene side teoritung, men på den annen side er den lettlest og til dels spennende skrevet. Den starter tungt med etikk og moral, der de forskjellige typer etikk man kan møte i helsevesenet, holdes opp mot hverandre.

Deretter presenteres en modell for etisk refleksjon som Senter for medisinsk etikk ved Universitet i Oslo har utviklet til bruk i arbeidet når man skal ta opp og belyse et etisk problem: Man kartlegger så langt som mulig de foreliggende fakta, hvilke de juridiske føringer er, og hvilke samfunns-

messige forhold det bør tas hensyn til. Deretter spørres om hvilke ønsker pasient og pårørende har og om pasienten er samtykkekompetent. Til slutt tas opp spørsmålet om hvilke verdier som aktualiseres, og om det foreligger behandlingsalternativer. Helt til sist, etter drøftingen, prøver man å komme frem til en omforent løsning.

I enkeltkapitlene går Markestad inn i forskjellige temaer som yrkesetikk, kommunikasjon og folkeskikk, samfunnets krav, taushetsplikt, tidsklemme og stress, nødvendig og tilstrekkelig informasjon, behandlingsbegrensning, samtykkekompetanseregler for voksne og barn i forskjellige aldre, samvalg, markedsføring, den sakkyndiges særlige rolle, ytringsfrihet og begrensninger av denne, hvorledes man opptrer når uhell eller skader skjer. Til slutt er det et – litt kort – kapittel om kvalitetssikring og forskning.

Boken er det den gir seg ut for å være – en praktisk i innføring i etiske utfordringer i medisinsk dagligliv.

I alle fall for anmelderen er det lett å identifisere seg med helsearbeiderne i de enkelte kliniske situasjonene som er brukt som utgangspunkt for drøfting av «vanlige» etiske problemstillinger

Med andre ord, stor bredde og klinisk relevans, mye å lære og å reflektere over.

Arvid Heiberg

overlege, professor (em)

Avdeling for medisinsk genetikk, Universitetet i Oslo.

arvhei@ous-hf.no

